

Nguyễn Khánh Hà

Rèn Kĩ NĂNG SỐNG cho HỌC SINH

Kĩ năng ra quyết định

SACHHOC.COM

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Nguyễn Khánh Hà

Rèn KĨ NĂNG SỐNG cho HỌC SINH

Kĩ năng ra quyết định

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Lời nói đầu

Thế giới đang có những thay đổi mạnh mẽ trên mọi mặt và tác động đến nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội. Vì vậy, một số chuẩn mực đạo đức, quy tắc ứng xử, quy tắc sống cũng phải thay đổi theo.

Lứa tuổi học sinh là giai đoạn hình thành những giá trị nhân cách; các em giàu ước mơ, ham hiểu biết, thích tìm tòi, muốn khám phá song còn thiếu hiểu biết sâu sắc về xã hội, thiếu kinh nghiệm sống nên dễ bị lôi kéo, kích động, hoặc dễ học theo, bắt chước một số thói hư, tật xấu du nhập từ thế giới bên ngoài, từ mạng Internet...

Sống trong xã hội phát triển với xu thế toàn cầu hoá, con người cần phải sớm được trang bị những kĩ năng cần thiết để hoà nhập với cộng đồng. Rèn kĩ năng sống lại càng cần thiết đối với thế hệ trẻ vì các em là những chủ nhân tương lai của đất nước. Giáo dục kĩ năng sống góp phần giáo dục toàn diện cho học sinh. Kĩ năng sống tốt sẽ giúp các em sẵn sàng đối diện với mọi hoàn cảnh, là chìa khoá để các em mở ra cánh cửa thành công. Rèn kĩ năng sống cho học sinh đòi hỏi một quá trình lâu dài và liên tục.

Nhằm góp phần nâng cao kĩ năng sống cho các em học sinh, chúng tôi biên soạn bộ sách ***Rèn kĩ năng sống cho học sinh***, giới thiệu những kĩ năng sống cơ bản nhất với học sinh qua 8 chủ đề chính: Kĩ năng tự nhận thức; Kĩ năng kiểm soát cảm xúc; Kĩ năng làm chủ bản thân; Kĩ năng giao tiếp; Kĩ năng đặt mục tiêu; Kĩ năng giải quyết vấn đề; Kĩ năng tư duy sáng tạo và tư duy tích cực; Kĩ năng ra quyết định.

Thông qua những khái niệm cơ bản, những câu chuyện và những hoạt **động** khám phá, bộ sách giúp học sinh không chỉ nắm vững khái niệm mà **còn** được tham gia như người trong cuộc vào những tình huống cụ thể, cùng suy nghĩ tìm biện pháp xử lí các tình huống, qua đó rèn luyện và biết cách ứng dụng những kĩ năng sống vào thực tiễn.

Hi vọng bộ sách sẽ là tài liệu bổ ích đối với các em học sinh.

Tác giả

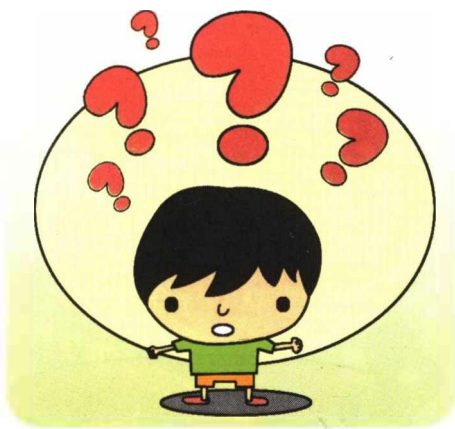
Phần một

KHÁI NIỆM CƠ BẢN

1. Thế nào là ra quyết định?

Hàng ngày, mỗi chúng ta thực hiện rất nhiều quyết định. Chẳng hạn, trước khi đi ra ngoài, bạn phải quyết định sẽ mặc trang phục gì, sẽ ăn những món gì, hoặc sẽ làm gì vào buổi tối.

Bạn hãy nêu 8 - 10 quyết định bạn cần thực hiện mỗi ngày.

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

6.

.....

7.

.....

8.

.....

9.

.....

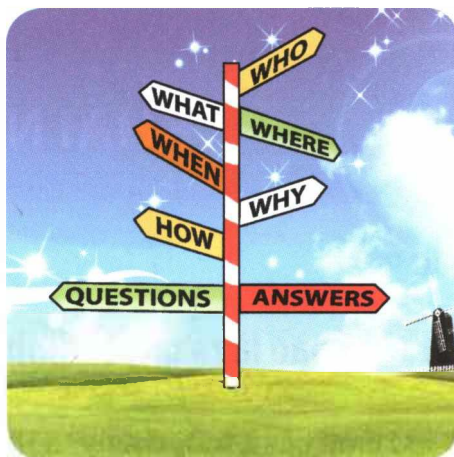
10.

.....

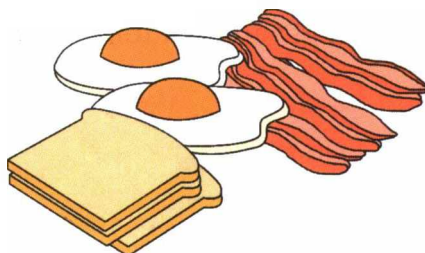
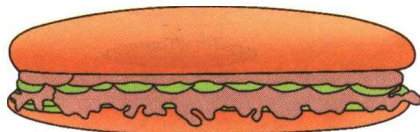
2. Bạn cần đưa ra quyết định trong những loại tình huống nào?

Mỗi ngày, bạn phải đưa ra rất nhiều quyết định, một số là quyết định nhỏ và một số là quyết định lớn. Rất nhiều các quyết định được thực hiện mà không cần suy nghĩ nhiều.

Ví dụ:

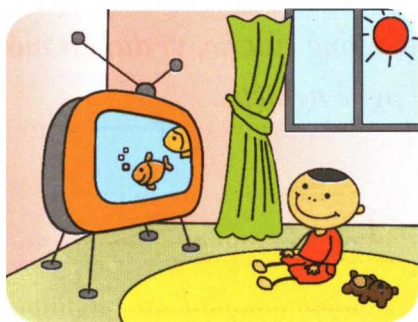
Bạn muốn ăn một chiếc bánh mì. Hãy quyết định xem sẽ ăn bánh mì nhân thịt, trứng, hay pa-tê?

Khi bạn cần phải quyết định xem sẽ mặc gì để đi ra đường, bạn thích mặc quần soóc; vậy là, bạn chọn ra một chiếc quần soóc và mặc nó.

Vào buổi tối, bạn cần phải quyết định sẽ làm gì. Bạn cảm thấy thích xem ti vi, thế là bạn bật ti vi để xem nếu có chương trình hay.

Sự lựa chọn của bạn có thể sẽ không tạo ra nhiều sự khác biệt trong cuộc sống của bạn hay bất cứ ai khác.

Đôi khi, bạn cần thực hiện các quyết định quan trọng hơn nhiều. Bạn có thể quyết định tiết kiệm tiền để mua một chiếc xe đạp. Sau đó, bạn cân nhắc xem trong các loại xe đạp khác nhau thì bạn thích cái nào và tìm cách tiết kiệm tiền để mua nó. Những quyết định này cần được suy nghĩ nhiều hơn nữa. Vậy, ra quyết định có nghĩa là bạn nghĩ về một tình huống có thể xảy ra hoặc những điều bạn có thể làm, sau đó quyết định bạn sẽ làm gì.

Nhưng có một số quyết định khó khăn hơn. Chẳng hạn như, bạn đang bị một bạn trong lớp hiểu lầm. Bạn sẽ phải suy nghĩ xem có nên giải thích không và sẽ giải thích như thế nào.

Bạn hãy viết ra 20 quyết định mà một người có thể thực hiện trong cuộc sống của họ, ví dụ: ăn món gì, làm gì vào cuối tuần, những mục tiêu về nghề nghiệp...

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

4.....

.....

5.....

.....

6.....

.....

7.....

.....

8.....

.....

9.....

.....

10.....

.....

11.....

.....

12.....

.....

13.....

.....

14.....

.....

15.....

.....

16.....

.....

17.....

.....

18.....

.....

19.....

.....

20.....

.....

Bạn hãy nêu 10 quyết định mà bạn thấy là quan trọng trong cuộc sống của bạn.

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

4.....

.....

5.....

.....

6.....

.....

7.....

.....

8.....

.....

9.....

.....

10.....

.....

Một số quyết định trong cuộc sống cần được cân nhắc và suy nghĩ rất kỹ lưỡng.

3. Có những cách ra quyết định nào?

Có ba cách ra quyết định:

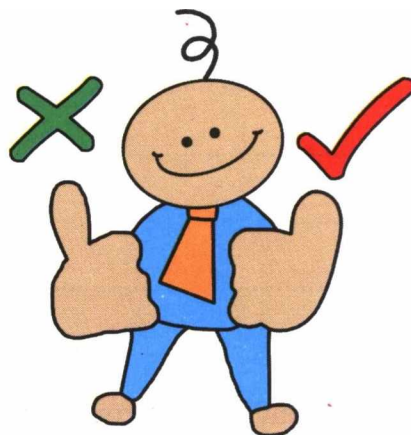
* Không quyết định:
Để người khác quyết định
thay bạn những gì bạn sẽ làm.

* Quyết định nhanh chóng: Một sự lựa chọn bạn thực hiện nhanh chóng mà không xem xét đến kết quả.

* Quyết định có trách nhiệm: Xem xét những người xung quanh (không chỉ là bản thân) và tương lai của bạn (không chỉ là thời điểm hiện tại) khi bạn đưa ra một quyết định.

Bạn hãy xếp 20 quyết định mà bạn đã viết ra ở trên vào từng loại theo bảng dưới đây.

Không quyết định	Quyết định nhanh chóng	Quyết định có trách nhiệm

4. Điều gì sẽ xảy ra nếu bạn không quyết định?

Nếu bạn không bao giờ lựa chọn thì bạn sẽ không bao giờ phải chịu trách nhiệm về bất cứ việc gì.

Nếu chỉ phó mặc cuộc sống của bạn cho sự may rủi, bạn sẽ được lợi gì và phải chịu những bất lợi gì?

- Những điều có lợi:

.....

.....

.....

- Những điều bất lợi:

.....

.....

.....

Có rất nhiều câu nói khuyên chúng ta đừng cố lựa chọn hay hành động, hãy để cuộc sống tự diễn ra. Bạn nghĩ gì về những câu nói sau đây?

“Điều gì xảy ra thì nó sẽ xảy ra.”

“Đừng lo lắng, mọi việc tự nó có cách giải quyết.”

“Hãy trao số phận của mình cho gió.”

“Điều gì đến sẽ đến.”

Nhưng, có nhiều câu nói khác khuyên chúng ta nên hành động và lựa chọn, như:

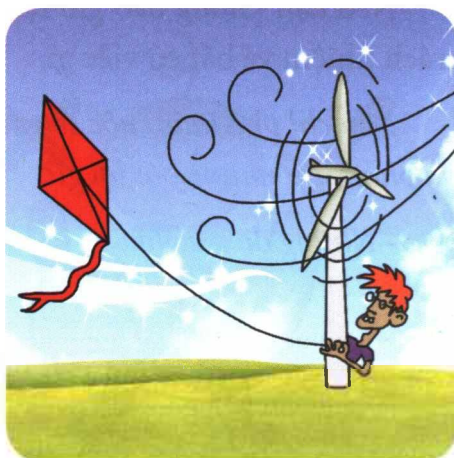
“Nếu bạn tạo dựng điều gì thì điều đó sẽ đến.”

“Cách tốt nhất để dự đoán tương lai là phát minh ra nó.”

“Bạn có thể có bất cứ thứ gì miễn là bạn phải muốn có những thứ đó.”

“Những người không có mục đích gì thì sẽ chẳng có thành công nào cả.”

“Không quyết định là một phong cách được một số người ưa thích vì họ không muốn chịu trách nhiệm hoặc không quan tâm những gì xảy ra đối với cuộc sống của họ.”

Trò chơi

Chuẩn bị:

- Nhóm 10 - 16 học sinh.
- 20 mảnh giấy (khổ A6, bằng 1/4 tờ giấy khổ A4). Trên mỗi mảnh giấy, viết tên một nghề nghiệp theo danh sách dưới đây.
- Sau đó, gấp các mảnh giấy làm tư, cho vào một cái hộp.
- Mỗi học sinh bốc thăm chọn lấy 1 phiếu, mở ra và đọc tên nghề được ghi trong mảnh giấy.

1. Kế toán

2. Nông dân

3. Y tá

4. Lái xe

5. Hướng dẫn viên du lịch

6. Luật sư

7. Công nhân

8. Vận động viên

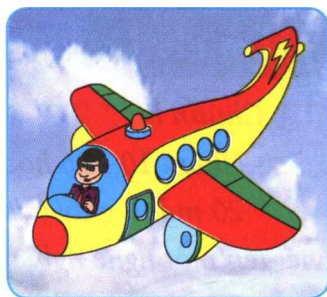
9. Cảnh sát

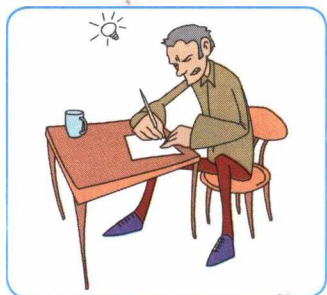
10. Người bán hàng rong

11. Người mẫu

12. Phi công

13. Nhà văn

14. Lao công

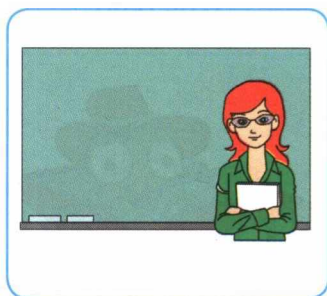
15. Ca sĩ

16. Bác sĩ

17. Đầu bếp

18. Giáo viên

19. Bảo vệ

20. Thợ may

Bạn có thích nghề mà mình đã bốc thăm được không?

Giả sử đó chắc chắn là nghề bạn phải làm trong tương lai, bạn thấy nghề đó có gì tốt đẹp và có gì không hay?

.....

.....

.....

.....

.....

Bạn nghĩ gì nếu tương lai của bạn lại do người khác hoặc do số phận quyết định?

.....

.....

.....

.....

.....

Nêu ít nhất ba lí do giải thích ý kiến trên của bạn.

- Lí do 1:

.....

- Lí do 2:

.....

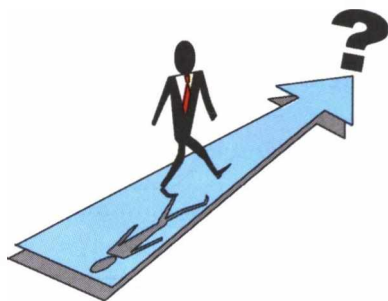
- Lí do 3:

.....

- Lí do khác:

.....

Một người không đưa ra được quyết định là người không thực hiện sự lựa chọn. Họ luôn chần chừ, trì hoãn và để cho sự việc tự tiếp diễn. Cuối cùng, họ không lựa chọn sẽ hành động như thế nào mà đành chấp nhận điều xảy đến với họ. Người có phong cách này sẽ khó có thể có sự tự tin và thường cảm thấy rằng họ không thể kiểm soát được cuộc sống của mình.

Điều gì sẽ xảy ra nếu bạn luôn đưa ra những quyết định nhanh chóng?

Bạn hãy nêu những quyết định nhanh chóng mà bạn đã thực hiện trong 24 giờ qua. Ví dụ: mặc chiếc áo nào, xem những chương trình truyền hình gì, gọi điện thoại cho những ai.

.....

.....

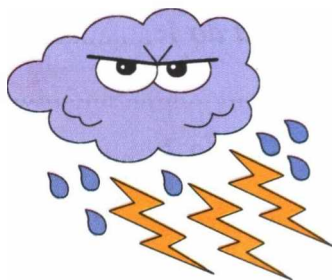
.....

.....

.....

Trong nhiều tình huống, việc đưa ra những quyết định nhanh chóng là điều rất tốt.

Một quyết định nhanh chóng được hiểu là “một sự lựa chọn bạn thực hiện nhanh chóng mà không xem xét đến kết quả.” Số lượng các quyết định nhanh chóng là rất lớn, bởi vì chúng không khiến ta mất nhiều thời gian. Nhưng đôi khi, việc thực hiện một quyết định nhanh chóng gây ra những kết quả mà bạn không mong muốn.

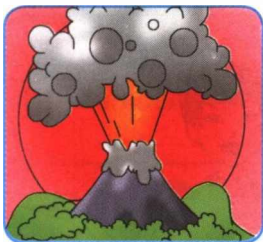

Mỗi khi bạn thực hiện một sự lựa chọn trong vòng chưa đầy 5 giây, tức là bạn đã đưa ra quyết định nhanh chóng.

Có một số tình huống đòi hỏi bạn phải đưa ra quyết định chớp nhoáng. Khi đó, bạn không thể lần lượt qua 8 bước mà phải phản ứng tức thì. Hãy nối mỗi tình huống với quyết định bạn cần làm ngay.

Tình huống

Quyết định của bạn

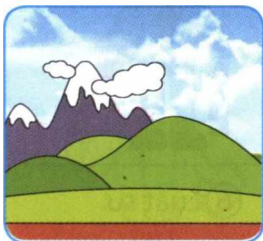
Bạn thấy ai đó trong tình trạng nguy kịch (bị tai nạn...).

Gọi cho bố mẹ bạn và đi về nhà.

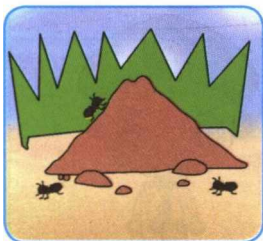
Ai đó (anh, chị lớp lớn hoặc người lớn) quát tháo bạn; dọa nạt bạn hoặc đánh đập người khác.

Đi tìm người lớn để họ giúp đỡ.

Bạn bè đồn những lời không hay về bạn.

Không làm gì cả.

- Bạn quên không làm bài tập.
- Bạn bè không chơi với bạn.

Nói với thầy cô giáo.

Mọi điều đều ổn.

Tự mình giải quyết.

Quay trở lại với danh sách 20 nghề.

Trong vòng 10 giây, bạn hãy chọn một công việc mà bạn thích và đánh dấu vào tên công việc đó.

① Kế toán

② Nông dân

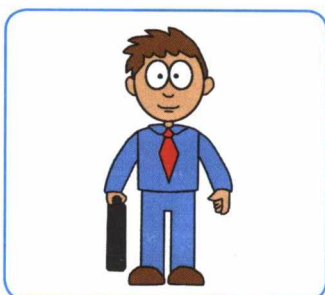
③ Y tá

④ Lái xe

⑤ Hướng dẫn viên du lịch

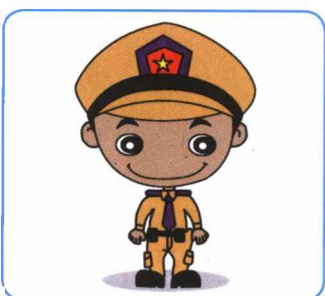
⑥ Luật sư

⑦ Công nhân

⑧ Vận động viên

⑨ Cảnh sát

⑩ Bán hàng rong

⑪ Người mẫu

⑫ Phi công

⑬ Nhà văn

⑭ Lao công

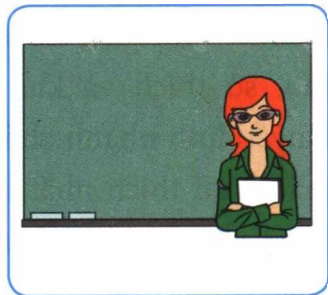
⑮ Ca sĩ

⑯ Bác sĩ

⑰ Đầu bếp

⑱ Giáo viên

⑲ Bảo vệ

⑳ Thợ may

Sau đó, bạn đọc kĩ lại danh sách các nghề, suy nghĩ về sự lựa chọn của bạn lâu hơn một chút. Hãy xem xét lựa chọn nào đáp ứng tốt nhất nhu cầu, sở thích và khả năng của bạn. Nếu bạn cần phải tìm hiểu thêm về mỗi sự lựa chọn để quyết định, hãy cố gắng để có được thông tin hữu ích.

Tên công việc mà bạn lựa chọn là gì?

.....

Bạn thích cách làm thứ nhất hay thứ hai? Tại sao?

.....

.....

.....

.....

.....

Khi quyết định nhanh chóng, bạn dành ít thời gian để suy nghĩ về nhu cầu, sở thích và khả năng của bạn. Quyết định nhanh chóng chỉ làm thỏa mãn ham thích nhất thời của bạn. Vì thế bạn cần phải đưa ra quyết định khác với sự cân nhắc kĩ càng hơn để có được kế hoạch hiệu quả cho tương lai.

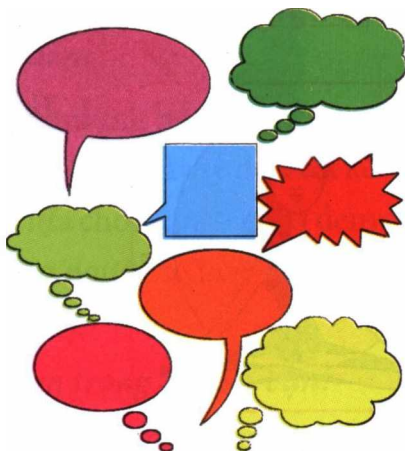

Thế nào là một quyết định có trách nhiệm?

Chắc các bạn đều đã từng nghe cha mẹ hoặc thầy cô nói rằng các bạn cần sống *có trách nhiệm* và biết *chịu trách nhiệm*.

Chịu trách nhiệm nghĩa là bạn nhận lấy trách nhiệm về việc mình làm. Người sống có trách nhiệm là một luôn quan tâm đến người khác và

đưa ra những quyết định không chỉ có lợi cho bản thân mà còn tốt cho mọi người xung quanh. Và đương nhiên, người sống có trách nhiệm luôn được mọi người quý mến và tin cậy. Bạn có muốn trở thành một người như vậy không?

Kĩ năng ra quyết định có trách nhiệm chỉ dành cho những quyết định lớn trong số những quyết định sẽ tạo nên tương lai của bạn và ảnh hưởng đến những người quan trọng với bạn.

Một khi bạn có những kĩ năng ra quyết định có trách nhiệm, bạn có thể chọn để sử dụng chúng bất cứ khi nào bạn muốn.

5. Quá trình ra quyết định có trách nhiệm

Giải quyết vấn đề và việc ra quyết định

Giải quyết vấn đề là gì? Ra quyết định và giải quyết vấn đề liên quan với nhau như thế nào?

Giải quyết vấn đề là một tập hợp các hoạt động được thiết kế để phân tích một cách có hệ thống tình hình, sau đó tạo ra, thực hiện và đánh giá các giải pháp.

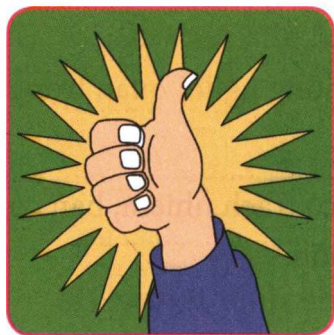
Ra quyết định là một cơ chế cho việc lựa chọn tại mỗi bước của quá trình giải quyết vấn đề. Ra quyết định là một phần của giải quyết vấn đề và ra quyết định xuất hiện tại mỗi bước của quá trình giải quyết vấn đề.

Các bước ra quyết định

1. Thư giãn

Hãy hít thở thật sâu.

2. Nói những điều tích cực

“Tôi có thể làm điều này. Tôi có thể giải quyết điều này.”

“Tôi có thể nhận được sự giúp đỡ nếu tôi cần.”

Điều này sẽ mang đến cho bạn sự tự tin và giúp bạn cảm thấy thoải mái.

3. Xác định vấn đề hoặc tình huống

Hãy tự hỏi: “Vấn đề là gì vậy?”

4. Lựa chọn của bạn là gì?

Hãy nghĩ về tất cả những giải pháp có thể có.

5. Suy nghĩ về tất cả những hệ quả của mỗi sự lựa chọn

Hãy liệt kê tất cả những hệ quả tích cực và tiêu cực. Những sự lựa chọn này sẽ đem lại kết quả gì đối với bạn? Sự lựa chọn của bạn có đem lại hậu quả gì cho những người có liên quan không?

6. Điều gì là quan trọng đối với bạn?

Bạn cần phải xem xét những giá trị nào? Như vậy có tốt không? Có làm ảnh hưởng đến những người khác không? Như vậy có công bằng không? Có trung thực không?

7. Ra quyết định

Bạn hãy xem xét điều gì là quan trọng đối với bạn, và điều quan trọng là các giải pháp cho vấn đề này không tạo ra ảnh hưởng xấu gì cho người khác. Đây có lẽ là bước khó khăn nhất. Nếu sự lựa chọn của bạn là điều người khác không thể chấp nhận được, có thể bạn cần phải quay trở lại danh sách các lựa chọn.

8. Đánh giá kết quả quyết định của bạn và các bước hành động

Những bài học bạn có thể học được là gì? Đây là một bước quan trọng cho sự phát triển hơn nữa các kỹ năng ra quyết định và phán đoán của bạn.

Quyết định có trách nhiệm

Ra quyết định có trách nhiệm là hình thức khó khăn nhất nhưng cũng bổ ích nhất của việc lựa chọn.

1. Xác định sự lựa chọn của bạn

Luôn luôn có nhiều giải pháp hơn so với những giải pháp đã rõ ràng. Bắt đầu bằng cách xây dựng cho mình một danh sách tốt các phương án lựa chọn.

2. Những gì tốt nhất cho bạn vào thời điểm hiện tại?

Nếu bạn chỉ nghĩ về bản thân và “ngay bây giờ” thì có những sự lựa chọn nào mà bạn thích?

3. Nghĩ đến người khác

Những người khác sẽ có quan điểm như thế nào về những quyết định khác nhau của bạn?

4. Xem xét tương lai của bạn

Những lựa chọn nào là tốt nhất cho tương lai của bạn, hoặc ai sẽ có lợi ích tốt nhất có thể có trong tương lai?

5. Thực hiện một sự lựa chọn và đi theo nó

Một khi bạn đã xác định một số lựa chọn, và cân nhắc những tác động tới tương lai và xã hội của mỗi sự lựa chọn, hãy chọn một và chỉ làm điều đó. Nếu bạn nhận thấy rằng cách lựa chọn khác tốt hơn thì bạn có thể thay đổi quyết định.

Phần hai

THỰC HÀNH KĨ NĂNG RA QUYẾT ĐỊNH

1. Câu hỏi thực hành

Câu 1. Bạn có dựa vào “bản năng” hoặc cảm xúc để nhận biết điều gì là đúng hay sai không? Ví dụ như bạn đã tranh cãi với em gái của mình về chuyện bạn đã hứa giúp em gái làm một món quà sinh nhật cho bà nội, nhưng sau đó bạn lại từ chối.

.....

.....

Câu 2. Bạn có cân nhắc các ưu điểm, nhược điểm và đưa ra quyết định hợp lí dựa vào tất cả các lí lẽ không? Ví dụ như một người bạn mời bạn đến dự bữa liên hoan tại nhà khi cha mẹ bạn đó đang đi vắng vào cuối tuần, bạn có nghĩ đến tất cả những điểm sai trái hoặc nguy hiểm cũng như những điều tốt đẹp có thể diễn ra trong tình huống đó?

.....

.....

.....

Câu 3. Bạn có tự mình thực hiện các quyết định quan trọng không? Nêu ví dụ.

.....

.....

.....

Câu 4. Bạn có tham khảo ý kiến và quan điểm của những người khác trước khi đưa ra quyết định không? Bạn thường hỏi ý kiến của ai?

.....

.....

.....

Câu 5. Tại sao bạn nghĩ rằng sẽ là tốt khi sử dụng 8 bước để đưa ra quyết định?

.....

.....

.....

Câu 6. Tại sao bạn nghĩ rằng có một số quyết định khó thực hiện hơn so với những quyết định khác?

.....

.....

.....

Câu 7. Theo bạn, sử dụng 8 bước để đưa ra quyết định có mất thời gian hay không?

.....

.....

.....

Câu 8. Bạn có sử dụng phương pháp này để thực hiện tất cả các quyết định của bạn hay không?

.....

.....

.....

Câu 9. Bạn sẽ sử dụng phương pháp này cho những loại quyết định nào?

.....

.....

.....

Câu 10. Khi nào sẽ là không hợp lí nếu bạn sử dụng phương pháp này?

.....

.....

.....

Nếu bạn trả lời “có” cho câu hỏi 1 và 3 có nghĩa là bạn đưa ra quyết định dựa vào cảm xúc cá nhân.

Nếu bạn trả lời “có” cho câu hỏi 2 và 4 có nghĩa là bạn đưa ra quyết định dựa trên sự phân tích và logic.

Giải thích cho những quyết định sai lầm

Có một số người đã đưa ra những lí lẽ biện giải những quyết định sai lầm của họ.

- ***Bởi vì tôi muốn như vậy!*** Bạn chỉ có thể nói điều này nếu bạn sống một mình trên một hòn đảo, nơi không có luật lệ và những mối quan hệ xã hội ràng buộc.

- ***Mọi người đều làm thế!*** Một số người thường cố chối bỏ trách nhiệm về những hành động sai trái của họ như vậy.

- ***Tôi có thể làm gì khác đây?*** Lời nói này cho thấy dấu hiệu thất bại trong việc tìm ra những sự lựa chọn có thể có.

- ***Nhưng tôi nói là tôi sẽ làm.*** Không ai muốn thừa nhận rằng họ sai lầm, nhút nhát hoặc làm cho người khác thất vọng.

Chúng ta quyết định như thế nào?

Chúng ta không phải là rô-bốt! Chúng ta tạo ra những lựa chọn mỗi ngày. Phần nhiều trong số những lựa chọn đó là đúng. Mỗi lựa chọn liên quan đến hàng ngàn thông điệp, giăng mắc bên trong não bộ của chúng ta. Trong một giây, tâm trí của chúng ta có thể xem xét các sự kiện, khám phá cảm xúc bản thân, nghiên cứu hậu quả, so sánh các giải pháp đối lập lại niềm tin và những ưu tiên của chúng ta, xem xét những gì người khác có thể nghĩ, và sau đó là cung cấp các gợi ý cho hành động.

Quyết định xảy ra một cách nhanh chóng, nhưng những hậu quả có thể kéo dài suốt đời. Đó là lí do tại sao việc xem xét thật cẩn thận là rất quan trọng. Đạo đức có thể giúp đỡ chúng ta trong việc này. Nó định hướng cho cuộc sống. Điều phải làm thường không phải là điều dễ làm.

Bạn sẽ phải suy nghĩ, và bạn có thể sẽ phải từ bỏ một số điều mình muốn.

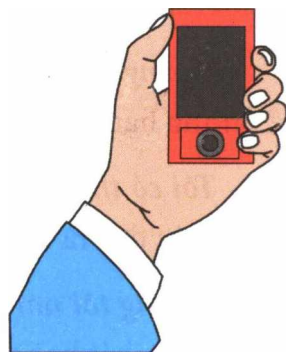
2. Bài tập tình huống

TÌNH HUỐNG 1

Bạn muốn có một điện thoại di động mới trị giá 800.000 đồng. Bạn chỉ có 300.000 đồng (là tiền mừng tuổi và tiền thưởng của ông bà, bố mẹ cho bạn). Bạn đang băn khoăn không biết làm thế nào để có được số tiền còn thiếu.

Bước 1: Điều đầu tiên bạn nên làm là thư giãn.

Bước 2: Bây giờ là lúc bạn cần tự tin.

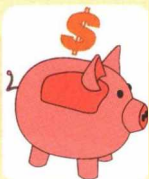
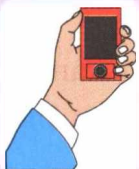

Bước 3: Xác định vấn đề: Bạn không có đủ tiền để mua điện thoại.

Bước 4: Hãy lập một danh sách các giải pháp có thể. Giải pháp của bạn có thể bao gồm những điều sau đây:

1. Tiết kiệm tiền cho đến khi bạn có đủ.
2. Vay tiền từ cha mẹ hoặc bạn bè.
3. Mua một chiếc điện thoại rẻ hơn.

Bước 5: Chỉ ra những hệ quả tích cực và tiêu cực của mỗi giải pháp.

Giải pháp	Kết quả tích cực	Hậu quả tiêu cực
1. Tiết kiệm tiền cho đến khi có đủ. 	Bạn sẽ cảm thấy tự hào về thành tựu của mình, bạn sẽ có được chiếc điện thoại bạn thực sự muốn.	Bạn sẽ phải chờ đợi.
2. Xin thêm tiền của cha mẹ. 	- Bạn sẽ có được điện thoại ngay lập tức. - Bạn sẽ có được chiếc điện thoại mà bạn thực sự muốn.	Bạn sẽ cảm thấy mình chưa tự lập, cha mẹ có thể nói: "Không".
3. Mua một chiếc điện thoại rẻ hơn. 	Bạn sẽ có điện thoại ngay lập tức.	Bạn sẽ không có được chiếc điện thoại mà bạn thực sự muốn.

Bước 6: Bạn thấy những gì là quan trọng?

- ☐ Có được chiếc điện thoại mà bạn thực sự muốn.
- ☐ Có được điện thoại ngay lập tức.
- ☐ Không phải xin tiền.

Sau khi lựa chọn những gì là quan trọng, hãy gạch bỏ giải pháp không được áp dụng.

Bước 7: Đưa ra quyết định.

Bước 8. Hãy tự hỏi:

Tôi đã đưa ra giải pháp tốt chưa? Tại sao?

.....

TÌNH HUỐNG 2

Bạn bị lỡ chuyến xe buýt đến trường. Một quyết định cần phải được thực hiện lúc này. Bạn sẽ hành động như thế nào?

Gợi ý: Bạn có ba sự lựa chọn:

1. *Đợi chuyến xe buýt tiếp theo.*
2. *Gọi điện thoại về nhà nhờ người thân đưa bạn đến trường.*
3. *Gọi taxi.*

Hãy điền vào các dòng sau để thực hành việc ra quyết định cho tình huống trên.

Bước 1: Thư giãn. Hãy hít thở sâu để cho không khí tràn vào các cơ quan trong cơ thể.

Bước 2: Hãy tạo cho mình sự tự tin.

Bước 3: Vấn đề là gì?

.....

.....

Bước 4: Lập danh sách tất cả các giải pháp có thể. Chúng tôi cung cấp cho bạn khoảng trống cho bốn giải pháp, nhưng bạn có thể có nhiều hơn hoặc ít hơn. Sử dụng giấy bổ sung. (nếu cần thiết)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

Bước 5: Đối với mỗi giải pháp có thể, hãy liệt kê các kết quả tích cực và tiêu cực.

Lựa chọn 1:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 2:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 3:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 4:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Bước 6: Điều gì quan trọng với bạn?

.....

.....

Bước 7: Đưa ra quyết định.

.....

.....

Bước 8: Đánh giá quyết định.

.....

.....

TÌNH HUỐNG 3

Ở trường, bạn đang đi bộ ở hành lang thì một học sinh khác đẩy bạn vào tường và gọi tên bạn. Học sinh đó nói với bạn rằng nếu bạn không “biết điều” thì mọi thứ sẽ chỉ tồi tệ hơn. Điều này đã xảy ra ba lần, đây là lần thứ tư.

Bạn sẽ làm gì?

Bước 1: Thư giãn. Hãy hít thở sâu để cho không khí tràn vào các cơ quan trong cơ thể.

Bước 2: Hãy tạo cho mình sự tự tin.

Bước 3: Vấn đề là gì?

.....

.....

Bước 4: Lập danh sách tất cả các giải pháp có thể. Chúng tôi cung cấp cho bạn khoảng trống cho bốn giải pháp, nhưng bạn có thể có nhiều hơn hoặc ít hơn. Sử dụng giấy bổ sung. (nếu cần thiết)

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Bước 5: Đối với mỗi giải pháp có thể, liệt kê các kết quả tích cực và tiêu cực.

Lựa chọn 1:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 2:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 3:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 4:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Bước 6: Điều gì quan trọng với bạn?

.....
.....

Bước 7: Đưa ra quyết định.

.....

.....

Bước 8: Đánh giá quyết định.

.....

.....

TÌNH HUỐNG 4

Trong giờ nghỉ giải lao, tất cả học sinh đều ra sân chơi, cô giáo cũng ra khỏi lớp. Bạn phải đi vệ sinh. Trên đường vào nhà vệ sinh, bạn đi qua lớp học của mình và nhận thấy rằng có một người nào đó trong phòng. Bạn dừng lại và nhìn vào lớp. Ngay lúc đó, bạn nhìn thấy một trong những người bạn thân nhất của bạn đến bàn của người khác và lấy một thứ gì đó ra khỏi ngăn bàn. Bạn nhanh chóng di chuyển qua cửa trước khi người bạn đó nhìn thấy bạn.

Ngay trước giờ ăn trưa, các học sinh ngồi tại chiếc bàn mà bạn đã thấy bạn của bạn lúc trước đứng ở đó, lên gặp cô giáo. Một lúc sau, cô giáo thông báo rằng tất cả các bạn ngồi ở bàn đó đều bị mất bút chì, bút mực và tiền ăn trưa.

Bạn sẽ làm gì?

Bước 1: Thư giãn. Hãy hít thở sâu để cho không khí tràn vào tất cả các cơ quan trong cơ thể.

Bước 2: Hãy tạo cho mình sự tự tin.

Bước 3: Vấn đề là gì?

.....
.....

Bước 4: Lập danh sách tất cả các giải pháp có thể. Chúng tôi cung cấp cho bạn khoảng trống cho bốn giải pháp, nhưng bạn có thể có nhiều hơn hoặc ít hơn. Sử dụng giấy bổ sung. (nếu cần thiết)

1.

2.

3.

4.

Bước 5: Đối với mỗi giải pháp có thể, liệt kê các kết quả tích cực và tiêu cực.

Lựa chọn 1:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 2:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 3:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 4:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Bước 6: Điều gì quan trọng với bạn?

.....

.....

Bước 7: Đưa ra quyết định.

.....

.....

Bước 8: Đánh giá quyết định.

.....

.....

TÌNH HUỐNG 5

Cha mẹ của bạn không cho phép bạn đi bất cứ nơi nào mà không có họ đi cùng. Một nhóm các bạn của bạn muốn đi chơi bowling vào thứ bảy và họ rủ bạn tham gia cùng. Bạn xin phép cha mẹ của bạn và cả hai đều nói không đồng ý bởi vì họ sẽ bận việc vào ngày hôm đó.

Bạn sẽ làm gì?

Bước 1: Thư giãn. Hãy hít thở sâu để cho không khí tràn vào tất cả các cơ quan trong cơ thể.

Bước 2: Hãy tạo cho mình sự tự tin.

Bước 3: Vấn đề là gì?

.....

.....

Bước 4: Lập danh sách tất cả các giải pháp có thể. Chúng tôi cung cấp cho bạn khoảng trống cho bốn giải pháp, nhưng bạn có thể có nhiều hơn hoặc ít hơn. Sử dụng giấy bổ sung. (nếu cần thiết)

1.
2.
3.
4.

Bước 5: Đối với mỗi giải pháp có thể, liệt kê các kết quả tích cực và tiêu cực.

Lựa chọn 1:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 2:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 3:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 4:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Bước 6: Điều gì quan trọng với bạn?

.....

.....

Bước 7: Đưa ra quyết định.

.....

.....

Bước 8: Đánh giá quyết định.

.....

.....

TÌNH HUỐNG 6

H là một cô gái khá xinh nhưng không hài lòng lắm về vóc dáng của mình. H nặng hơn bạn bè cùng lứa khoảng 7kg. Cô bé nghĩ rằng mình quá béo, vì vậy thường nhịn ăn trưa và chỉ ăn kẹo rồi uống coca hoặc sữa.

H đã có lựa chọn như thế nào về việc ăn uống? Có những lựa chọn khác nào mà H có thể áp dụng cho chế độ ăn uống của mình để có thể có được điều cô bé mong muốn?

Nếu bạn là H, bạn sẽ làm gì?

Bước 1: Thư giãn. Hãy hít thở sâu để cho không khí tràn vào tất cả các cơ quan trong cơ thể.

Bước 2: Hãy tạo cho mình sự tự tin.

Bước 3: Vấn đề là gì?

.....

.....

Bước 4: Lập danh sách tất cả các giải pháp có thể. Chúng tôi cung cấp cho bạn khoảng trống cho bốn giải pháp, nhưng bạn có thể có nhiều hơn hoặc ít hơn. Sử dụng giấy bổ sung. (nếu cần thiết)

1.
2.
3.
4.

Bước 5: Đối với mỗi giải pháp có thể, liệt kê các kết quả tích cực và tiêu cực.

Lựa chọn 1:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 2:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 3:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 4:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Bước 6: Điều gì quan trọng với bạn?

.....

.....

Bước 7: Đưa ra quyết định.

.....

.....

Bước 8: Đánh giá quyết định.

.....

.....

TÌNH HUỐNG 7

Vào dịp sinh nhật, bà ngoại tặng K 200.000 đồng để K có thể mua quần áo mới. K thích một chiếc quần jean tại trung tâm mua sắm có giá 150.000 đồng, tuy nhiên, K cũng muốn có áo sơ mi mới và một bộ đồ bơi. 200.000 đồng có thể mua tất cả những thứ đó hoặc có thể mua một chiếc quần jean.

Nếu bạn là K, bạn sẽ làm gì?

Bước 1: Thư giãn. Hãy hít thở sâu để cho không khí tràn vào tất cả các cơ quan trong cơ thể.

Bước 2: Hãy tạo cho mình sự tự tin.

Bước 3: Vấn đề là gì?

.....

.....

Bước 4: Lập danh sách tất cả các giải pháp có thể. Chúng tôi cung cấp cho bạn khoảng trống cho bốn giải pháp, nhưng bạn có thể có nhiều hơn hoặc ít hơn. Sử dụng giấy bổ sung. (nếu cần thiết)

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Bước 5: Đối với mỗi giải pháp có thể, liệt kê các kết quả tích cực và tiêu cực.

Lựa chọn 1:
Kết quả tích cực:
Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 2:
Kết quả tích cực:
Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 3:
Kết quả tích cực:
Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 4:
Kết quả tích cực:
Hậu quả tiêu cực:

Bước 6: Điều gì quan trọng với bạn?
.....
.....

Bước 7: Đưa ra quyết định.

.....

.....

Bước 8. Đánh giá quyết định.

.....

.....

TÌNH HUỐNG 8

T thích có thật nhiều quần áo đẹp. Nhưng T có 1 anh trai và 1 em gái. Cha mẹ T không thể đủ khả năng để mua nhiều quần áo cho từng đứa con. Vì thế, T thường mượn quần áo của các bạn, mặc dù cha mẹ T không đồng ý việc này. Cha mẹ cho rằng T không nên mượn quần áo của bạn bè phòng trường hợp T làm hỏng hoặc làm rách quần áo của bạn. Như vậy, cha mẹ T phải mua quần áo mới để đền.

Một hôm, trên đường từ trường về nhà, T vấp ngã. Chiếc quần jeans mà T đang mặc là quần của M – bạn T, đã bị rách ở cả hai bên đầu gối. T đã khóc, không chỉ bởi vì T bị đau đầu gối, mà còn lo vì chiếc quần jeans đã bị rách. Chắc T sẽ phải đền quần mới cho M.

**Nếu là T, bạn sẽ làm gì? T nên nói gì với cha mẹ của mình?
T có nên nói với M không? T đã quyết định thế nào trước khi
mượn quần jeans của M? T có nghĩa vụ gì đối với M?**

Bước 1: Thư giãn. Hãy hít thở sâu để cho không khí tràn vào tất cả các cơ quan trong cơ thể.

Bước 2: Hãy tạo cho mình sự tự tin.

Bước 3: Vấn đề là gì?

.....
.....

Bước 4: Lập danh sách tất cả các giải pháp có thể. Chúng tôi cung cấp cho bạn khoảng trống cho bốn giải pháp, nhưng bạn có thể có nhiều hơn hoặc ít hơn. Sử dụng giấy bổ sung. (nếu cần thiết)

1.
2.
3.
4.

Bước 5: Đối với mỗi giải pháp có thể, liệt kê các kết quả tích cực và tiêu cực.

Lựa chọn 1:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 2:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 3:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 4:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Bước 6: Điều gì quan trọng với bạn?

.....

.....

Bước 7: Đưa ra quyết định.

.....

.....

Bước 8: Đánh giá quyết định.

.....

.....

TÌNH HUỐNG 9

P năm nay 14 tuổi và đã học đàn piano từ khi lên 5. P cảm thấy mình đã bỏ lỡ nhiều hoạt động thú vị bởi vì phải tập đàn hằng ngày sau giờ học. P muốn bỏ học đàn piano, nhưng mẹ P không cho phép. Mẹ nói: "Nếu bây giờ con bỏ học đàn piano, khi lớn lên, con sẽ phải hối tiếc". Dù vậy, P vẫn muốn bỏ học đàn.

P và mẹ có thể tìm ra những lựa chọn nào khác? Có một thoả hiệp nào có thể đáp ứng được mong muốn của cả hai mẹ con P không?

Bước 1: Thư giãn. Hãy hít thở sâu để cho không khí tràn vào tất cả các cơ quan trong cơ thể.

Bước 2: Hãy tạo cho mình sự tự tin.

Bước 3: Vấn đề là gì?

.....

.....

Bước 4: Lập danh sách tất cả các giải pháp có thể. Chúng tôi cung cấp cho bạn khoảng trống cho bốn giải pháp, nhưng bạn có thể có nhiều hơn hoặc ít hơn. Sử dụng giấy bổ sung. (nếu cần thiết)

1.
2.
3.
4.

Bước 5: Đối với mỗi giải pháp có thể, liệt kê các kết quả tích cực và tiêu cực.

Lựa chọn 1:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 2:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 3:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Lựa chọn 4:

Kết quả tích cực:

Hậu quả tiêu cực:

Bước 6: Điều gì quan trọng với bạn?

.....

.....

Bước 7: Đưa ra quyết định.

.....

.....

Bước 8: Đánh giá quyết định.

.....

.....

Phần ba

ĐỌC TRUYỆN - THỰC HÀNH VÀ TRẮC NGHIỆM

CHUYỆN TRÊN BÃI BIỂN

Mấy bạn gái chỉ tắm tí tẹo rồi kéo nhau lên bãi cát chơi đắp núi. Chúng bốc từng nắm cát ẩm, để từng giọt chảy xuống qua kẽ ngón tay. Cát khô đi rất nhanh, cao dần lên giống những quả núi, những cái tháp có hình thù kì dị. Chúng chơi một cách say mê, bạn nào cũng cố làm cho tháp của mình cao hẳn lên. Chẳng mấy chốc trên bãi cát có chục cái tháp tí hon, y như trong một toà thành của vua chúa thời cổ.

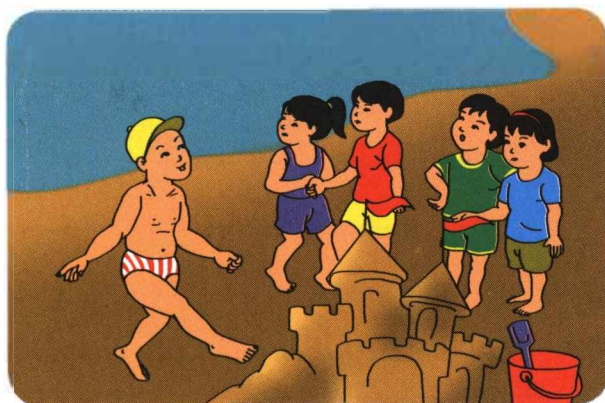
Chợt một bàn chân lia ngang. Tất cả các công trình xây dựng ấy đổ ụp xuống. Rồi một tiếng cười khếch khếch như khí cất lên. Đó là tiếng cười của một thằng bé trạc mười ba tuổi, con một người nghỉ mát nào đấy. Nó trần trùng trọc, chỉ mặc mỗi cái quần bơi có sọc chéo. Cái đầu tròn như quả bóng của nó nghênh ngang trong chiếc mũ thể thao màu trắng có hàng chữ A-pô-lô màu da cam.

- Tại sao bạn phá núi của chúng tôi? - Cái Lê hỏi.

- Thích phá.

- Như vậy là không tốt!

- Mặc tao!

- Bạn đi chỗ khác đi!

- Bãi biển của chúng mày à?

- Của tất cả mọi người. Và vì thế bạn không được phá phách trò chơi của người khác. Như vậy là không tốt tí nào cả!

Thằng A-pô-lô không nói gì. Nó gườm gườm nhìn đứa con gái gầy gò, có mớ tóc ngắn ướt sũng và hay lí sự đó. Nó cười ré lên, phóng một mạch ra xa.

Bọn Lê lại tiếp tục xây dựng lại toà thành cổ. Nhưng rồi lúc công trình mới chưa kịp hoàn thành thì lại ụp xuống. Cát bắn tung toé lên mặt mọi người. Cái Hoà bị cát vào mắt, ôm mặt kêu thét lên!

Lại cái thằng A-pô-lô cời trần. Nó đã quay lại rình từ lúc nào.

Lê đứng vụt dậy:

- Bạn không biết xấu hổ à?

- Đồ con gái! Tao đấm cho một quả giập lá mía bây giờ! Và nó vung nắm đấm lên dọa dẫm. Xem chừng nó có thể đấm thật. Nó béo tròn và hùng hổ thế kia! Thế là bãi tắm tán loạn... Bọn Lê réo ầm lên, nhưng bọn con trai mãi tắm không đứa nào nghe.

Đúng lúc ấy Cồn đến. Bọn con gái xúm xít lại mách Cồn, thấy vững tâm hơn. Chỉ có cái Hoà là ôm mặt khóc.

Theo bạn, nhân vật Cồn sẽ quyết định làm gì? Vì sao?

.....

.....

.....

Hãy đọc tiếp diễn biến câu chuyện và xem nhân vật quyết định hành động như thế nào.

Biết mấy đứa con gái kia có quân tiếp viện nhưng thằng A-pô-lô vẫn không nao núng. Nó đứng dạng chân ra, hai tay chống nạnh, nhìn Cồn đầy thách thức.

- Cậu bắt nạt các bạn ấy hả?

- Phải. Sợ gì!

- Ai trêu ghẹo gì cậu?

- Tao thích!

Nó vênh cái mặt lên nhìn Cồn. Theo nó thì nếu Cồn là một dũng sĩ thực sự đã không thềm hỏi những câu vớ vẩn như thế mà lao vào chiến đấu rồi. Nó phải đánh nhau với thằng này mới được! Nó nhổ một bãi nước bọt qua kẽ răng, phi về phía Cồn, rửa:

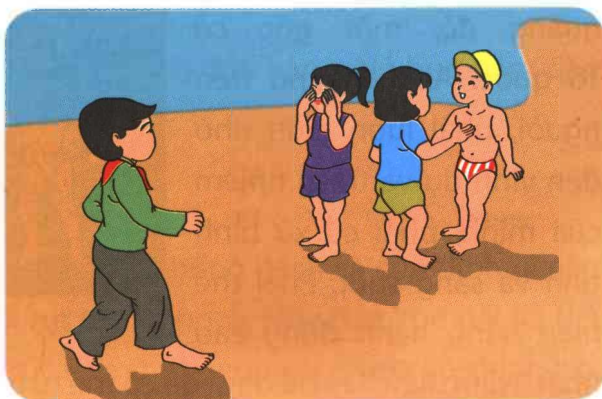
- Ê đồ bệnh gái! Lại còn diện như công tử nữa chứ!

Bị gọi là “đồ bệnh gái”, Cồn tức lắm, nó thấy máu nóng bốc lên ùng ùng:

- Còn mày là đồ...

- Mày ấy! Mày ấy! Muốn chơi hả?

Thằng A-pô-lô khép chân lại, dứ hai quả đấm trước mặt như võ sĩ quyền anh vậy. Nhìn cái vẻ hiếu chiến của nó thật không tài nào chịu được. Hơn nữa các bạn gái đang chờ đợi xem Cồn sẽ xử sự thế nào. Nếu Cồn không ngêngh chiến có thể bị coi là hèn nhát!

Con người ai cũng có máu sĩ diện. Khi nó bốc lên thì chẳng còn nghĩ ra điều hơn lẽ thiệt nữa. Cồn vốn là một “vô sĩ” không phải hạng xoàng. Sợ quái gì cái thằng A-pô-lô kia. Hãy cho nó một bài học đích đáng để nó biết điều hơn!

- Chơi thì chơi! - Cồn trả lời rắn đanh.

Vẫn đứng xa xa, thằng A-pô-lô khua bậy lên mấy đường quyền ra oai. Cồn nghĩ: “Chắc là nó có miếng!” Nhưng dè dặt sợ, cứ chịu đau vài quả, ôm ghì lấy nó, đè xuống cát. Rồi thụi cho chí tử.

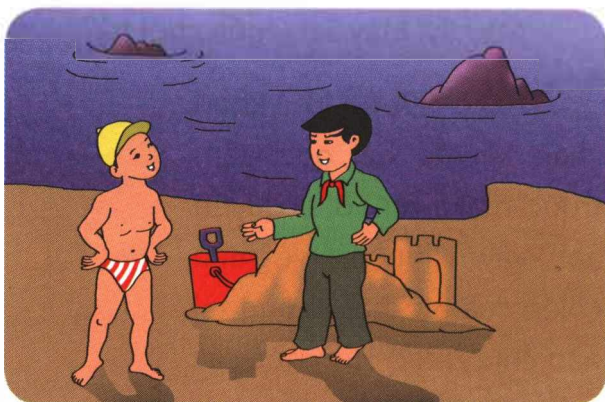
- Mày vào đi! - A-pô-lô nói. - Chết thôi nhá, tao không chịu trách nhiệm đâu!

- Để tao cởi quần áo đã!

Cồn cởi quần dài ném trên cát. Rồi cởi áo, ném lên trên. Nó vặn mình mấy cái cho giãn các khớp xương, rồi siết chặt hai nắm tay lại, chuẩn bị lao vào trận chiến đấu.

- Ê, còn khăn quàng đỏ nữa kìa! Cởi hết ra đánh nhau mới sướng! - Thằng A-pô-lô nhắc đối thủ một cách “cao thượng”.

Cồn giật mình nhìn xuống ngực. Chiếc khăn quàng đỏ, một góc cờ Tổ quốc. Ai mang nó trên người, phải luôn luôn nhớ đến vinh dự và trách nhiệm của mình, phải cư xử bình tĩnh và sáng suốt. Phải thể hiện bằng hành động cao

nhất “Năm điều Bác Hồ dạy”, để có thể tự hào rằng ta là một đội viên Thiếu niên Tiên phong Hồ Chí Minh, là người kế tục sự nghiệp Cách mạng.

Không! Như vậy thì không thể đánh nhau với thằng này. Có phải là hèn nhát không? Có phải là hèn nhát? Nó đã phá phách trò chơi của các bạn, lại còn hắt cát bắn vào mắt bạn Hoà! Vậy thì phải cho nó một bài học đích đáng!

Nếu như trước kia thì không cần suy nghĩ đắn đo gì hết. Cồn sẽ lao vào đê bẹp đối phương ngay. Nhưng bây giờ... có thể như thế chăng?

Trong lúc Cồn đang chần chừ suy nghĩ thì Lê gọi:

- Bạn Cồn!

Cồn quay lại nhìn Lê. Đôi mắt cô bé đau đáu như nhắc nhở Cồn hãy nhớ lấy trách nhiệm của mình, Lê rất sợ bọn con trai đánh nhau. Cô không muốn giữa Cồn và thằng A-pô-lô nổ ra một cuộc xô xát, mặc dù thằng ấy thật đáng ghét.

Cồn đã quyết định. Cồn nhìn thằng A-pô-lô bằng ánh mắt nghiêm khắc:

- Tớ không thèm đánh nhau với cậu đâu!

Thằng A-pô-lô rất đắc chí vì đối thủ đã đầu hàng. Nó huơ nắm đấm lên một lần nữa, bīu môi:

- Sợ hả? May phúc cho mày không thì...

Nó còn định nói những lời gì nữa rất hống hách và còn định gí nắm đấm vào trán Cồn, song nó vội rút tay lại ngay. Mấy đứa con gái đã tiến lên, đứng cạnh Cồn, như một bức tường phòng ngự. Đừng có khinh bọn con gái nhá. Một đứa thì không sợ nhưng ba bốn đứa biết đoàn kết thì chẳng võ sĩ nào thoát được xước da, rách áo. Chúng nó biết cào đấy!

Thằng A-pô-lô thấy núng thế, bước lùi mấy bước, rồi quay mặt chạy lồng lên như con ngựa đứt cương với một chuỗi cười chửa thẹn.

(Trích *Có một mùa hè* của nhà văn Đặng Ấi)

Bạn có đồng tình với quyết định của nhân vật Cồn không? Vì sao?

.....

.....

.....

Nếu Cồn quyết định đánh nhau với bạn A-pô-lô, những hậu quả gì có thể xảy ra với Cồn và với mọi người?

.....

.....

.....

CÔ BÉ QUÀNG KHĂN ĐỎ

Một hôm, mẹ Khăn Đỏ bảo:

- Khăn Đỏ ạ, đây là bánh và bình sữa. Con mang đến cho bà nhé! Bà ốm yếu, cần phải ăn uống cho khoẻ người. Con đi ngay bây giờ kéo tí nữa lại nhé. Con đi cho ngoan, đừng có lang thang trong rừng lữ vũ bình, không có gì mang đến biểu bà. Khi vào buồng bà, con nhớ chào bà, đừng có nhìn ngó lung tung vào các xó nhà nhé!

Khăn Đỏ đặt bàn tay nhỏ nhắn của mình vào lòng bàn tay mẹ và nói:

- Con sẽ làm tất cả những điều mẹ dặn.

Nhà bà nội ở trong rừng, cách làng không xa lắm, đi chừng nửa tiếng đồng hồ thì tới. Khăn Đỏ vào rừng thì gặp chó sói. Em không biết sói là một con vật độc ác nên không thấy sợ. Sói nói:

- Chào cháu Khăn Đỏ!

Khăn Đỏ đáp:

- Cháu xin chào bác!

- Cháu đi đâu sớm thế, cháu Khăn Đỏ?

- Cháu đến nhà bà nội.

- Cháu xách gì nặng thế?

- Thưa bác, bánh và sữa

ạ. Hôm qua, ở nhà mẹ cháu làm bánh, bà nội ốm, cháu mang đến để bà ăn cho khỏe người.

- Bà cháu ở đâu, cháu Khăn Đỏ?

- Đi vào rừng độ mười lăm phút thì tới. Dưới ba cây sồi to là nhà bà cháu, quanh nhà có nhiều bụi dẻ, chắc bác tìm thấy ngay.

Sói nghĩ bụng:

- Cái mồi non béo này chắc là ngon hơn hẳn cái mồi già kia!

Sói tự nhủ phải mưu mô làm sao xơi được cả hai. Nó lân la đi cùng với Khăn Đỏ một đoạn rồi nói:

- Này cháu Khăn Đỏ ạ, cháu hãy nhìn những bông hoa tươi đẹp kia kia. Sao cháu không ngó quanh mà xem. Bác chắc là cháu chưa bao giờ lắng nghe tiếng chim hót véo von phải không? Cháu đi đâu mà cứ đâm đâm thẳng tiến như đi học ấy. Ở trong rừng vui lắm cháu ạ!

Khăn Đỏ mở to mắt ra nhìn. Em thấy ánh nắng rập rờn qua cành cây đung đưa, đó đây toàn là hoa thơm cỏ lạ. Em nghĩ bụng:

- Nếu mình mang một bó hoa tươi đến tặng bà chắc là bà thích lắm, trời còn sớm, mình đến nhà bà còn kịp chán.

Thế rồi Khăn Đỏ đi hái hoa. Hái được một bông em lại nghĩ có lẽ vào sâu trong rừng thêm tí nữa sẽ có bông đẹp hơn. Cứ như vậy, Khăn Đỏ tiến sâu vào trong rừng lúc nào không hay. Trong khi đó, sói lén thẳng tới nhà bà cụ và gõ cửa.

- Ai ở ngoài đó đấy?

- Cháu là Khăn Đỏ đây, bà mở cửa cho cháu với! Cháu mang bánh và sữa lại cho bà đây.

Bà nói:

- Cháu cứ đẩy then mà vào. Bà yếu quá không dậy được.

Sói đẩy then cửa, cửa mở toang. Chẳng nói chẳng rằng, sói vào thẳng giường rồi nuốt chửng bà cụ. Rồi nó lấy quần áo của bà mặc vào, lấy mũ trùm đầu, lên giường nằm, lấy rèm che lại.

Khăn Đỏ thơ thẩn hái hoa trong rừng. Mãi tới lúc hái nhiều quá mang không hết, em mới chợt nhớ đến bà, vội lên đường đến nhà bà.

Khăn Đỏ ngạc nhiên thấy cửa mở toang, bước vào phòng thì thấy có gì khang khác, em nghĩ bụng hôm nay ở nhà bà sao lại thấy rờn rợn chứ không thoải mái như mọi khi. Khăn Đỏ nói to:

- Cháu chào bà ạ!

Chẳng có một tiếng trả lời. Em lại bên giường, kéo rèm ra, thì thấy bà nằm, mũi trằm kín mặt, trông lạ quá. Khăn Đỏ ngạc nhiên hỏi:

- Bà ơi bà! Sao tai bà to thế?

- Tai bà to để nghe cháu nói được rõ hơn.

- Bà ơi bà! Sao mắt bà to thế?

- Mắt bà to để nhìn thấy cháu rõ hơn.

- Bà ơi bà! Sao tay bà to thế?

- Tay bà to để bà nắm lấy cháu dễ hơn.

- Ôi trời ơi! Sao mồm bà to đáng sợ quá!

- Mồm bà to để bà nuốt cháu dễ hơn.

Vừa dứt lời, sói liền nhảy ra khỏi giường, nuốt chửng Khăn Đỏ đáng thương.

Xong xuôi, sói lại nhảy lên giường nằm ngủ và ngáy o o. Một bác thợ săn đi qua nghe thấy, nghĩ bụng:

- Quái! Sao bà cụ già rồi mà còn ngáy to vậy, phải tạt vào xem bà cụ có ốm đau gì không.

Bước vào phòng, đến gần giường, bác thấy sói đang nằm, bèn nói:

- Chà, thì ra ta lại gặp mi ở đây, quân khốn khiếp. Ta đi tìm mi mãi.

Bác giờ súng lên định bắn. Nhưng bác chợt nghĩ có lẽ sói đã ăn thịt bà cụ, tuy vậy may ra vẫn còn có thể cứu được. Vì thế bác không bắn mà lấy kéo rạch bụng con sói đang ngủ. Vừa rạch được một nhát thì thấy chiếc khăn đỏ choé, rạch thêm nữa thì có cô bé nhảy ra kêu:

- Ôi chà, cháu sợ quá! Trong ấy tối đen như mực.

Bà lão cũng còn sống chui ra, tuy hơi thở đã yếu. Khăn Đỏ vội đi khuôn đá thật to nhét đầy bụng sói. Sói tỉnh giấc muốn nhảy lên nhưng đá nặng quá, nó ngã khụy xuống và lăn ra chết.

Ba người đều vui mừng. Bác thợ săn lột lấy da sói mang về nhà. Bà lão ăn bánh, uống sữa do Khăn Đỏ mang đến, ăn xong bà thấy người khoẻ hẳn ra. Khăn Đỏ nghĩ bụng:

- Từ nay trở đi mình không được chạy một mình vào rừng sâu như vậy nữa. Mẹ đã dặn vậy thì phải nhớ.

Có người kể là một lần, Khăn Đỏ lại mang bánh đến cho bà thì một con sói khác la cà đến gần tính chuyện rủ rê để em rời khỏi đường cái. Nhưng Khăn Đỏ đã đề phòng, cứ thẳng bước. Đến nơi, em nói cho bà biết em gặp sói và em thấy mắt sói rất ác.

- Nếu không phải là ở đường cái thì nó đã ăn thịt cháu rồi.

Bà bảo:

- Cháu vào đây để bà đóng cửa lại kéo nó vào.

Vừa đóng xong cửa một lát thì sói đến gõ cửa gọi:

- Bà ơi, bà mở cửa cho cháu. Cháu Khăn Đỏ mang bánh lại cho bà đây.

Hai bà cháu im lặng, không mở cửa. Con vật đầu xám rón rén đi quanh nhà mấy lần. Rồi nó nhảy lên mái nhà, định đợi đến chiều tối, khi nào Khăn Đỏ ra về sẽ lén đi theo sau, rồi sẽ ăn thịt cô bé trong bóng đêm. Nhưng bà cụ biết rõ ý định của nó. Ở trước cửa nhà có một cái máng nước bằng đá. Bà bảo Khăn Đỏ:

- Cháu đi lấy cái thùng xách nước, Khăn Đỏ nhé. Hôm qua bà vừa làm dỗi. Cháu đi lấy nước nấu rồi đổ cho đầy máng.

Khăn Đỏ xách nước đổ mãi mới đầy cái máng to ấy. Mùi dỗi thơm bay xộc lên mũi làm sói rõ dãi. Nó cứ nghếch dài cổ xuống để ngửi, quá đà, sói bị trượt chân rơi từ mái nhà xuống đúng vào máng nước nóng và chết.

Khăn đỏ vui vẻ đi về nhà, không sợ bị ai đụng đến mình.

(Truyện cổ Grim)

CÂU HỎI

1. Trong lần thứ nhất gặp sói, Khăn Đỏ đã có quyết định gì? Vì sao Khăn Đỏ lại có quyết định như vậy?

.....

.....

.....

2. Hậu quả của quyết định đó là gì?

.....

.....

.....

3. Trong lần thứ hai gặp sói, Khăn Đỏ quyết định như thế nào?

.....

.....

.....

4. Cách ra quyết định của Khăn Đỏ đã có kết quả tốt đẹp như thế nào?

.....

.....

.....

BỘ ĐỒ CHƠI XE LỬA

Thứ sáu 10.

Hôm qua, Prê-côt-xi đến chơi nhà tôi cùng với Ga-rô-nê. Các bạn đã được đón tiếp hết sức thân tình. Đây là lần đầu tiên Ga-rô-nê đến. Cậu hơi ít giao thiệp, vì không muốn người ta biết rằng bằng tuổi cậu mà còn học lớp ba. Cả gia đình tôi ra đón khi nghe các bạn gõ cửa. Crôt-xi không đến vì bố cậu mới ở bên Mỹ về, sau sáu năm xa cách. Mẹ ôm hôn Prê-côt-xi; bố giới thiệu Ga-rô-nê với mẹ rằng: "Đây không những chỉ là một cậu bé tốt bụng, mà còn là một cậu bé hào hiệp". Ga-rô-nê cúi cái đầu to húi trọc và nhìn tôi, tằm tằm cười. Prê-côt-xi đeo huy chương. Cậu rất sung sướng. Bố cậu đã đi làm lại và từ năm hôm nay, không say rượu nữa, cứ giữ con luôn luôn ở cạnh mình trong xưởng, và thay đổi hẳn tính tình. Chúng tôi bắt đầu chơi, tôi đem tất cả đồ chơi ra. Prê-côt-xi hết sức ngạc nhiên, thích thú khi thấy bộ đường sắt nhỏ của tôi với chiếc đầu máy xe lửa có lò xo,

tự động chạy được. Cậu chưa bao giờ thấy một cái gì như vậy cả. Cậu trở mắt ngắm các toa tàu sơn màu đỏ và vàng. Tôi đưa cái chìa khóa cho cậu lên dây chiếc đầu máy; thế là cậu quỳ xuống chơi mãi miết, không ngẩng đầu lên nữa. Tôi chưa hề thấy cậu vui thích như

thế bao giờ. Cậu luôn miệng nói: “Xin lỗi! Xin lỗi!” mỗi khi gạt chúng tôi ra cho chiếc tàu chạy khỏi bị cản đường; rồi cầm lên và để xuống các toa tàu, thận trọng vô cùng, tưởng chừng chúng đều làm bằng thủy tinh và cậu sợ cả hơi thở của cậu cũng có thể làm chúng hoen mờ mất. Cậu lau chùi các toa, nhìn phía trên, phía dưới và cười một mình. Chúng tôi nhìn Prê-côt-xi: cái cổ mềm mại của cậu, hai cái tai tội nghiệp mà một hôm tôi thấy be bét máu, cái áo dài quá rộng, tay xắn để lộ ra hai cánh tay gầy guộc, chắc là trước đây thường phải giơ lên để đỡ đòn... Ôi! Lúc ấy tôi những muốn đem tặng cậu tất cả đồ chơi và tất cả sách học của tôi. Tôi muốn nhìn miếng bánh mì cuối cùng đang ăn để nhường cậu ăn, tôi muốn mang hết áo quần của mình để nhường cậu mặc, và tôi tự kìm mình để khỏi nhảy tới ôm chầm lấy cổ cậu, tội nghiệp cậu Prê-côt-xi. Tôi sẽ tặng cậu bộ đồ xe lửa nhỏ của tôi, tôi nghĩ vậy, tôi muốn xin phép bố trước đã. Đúng lúc ấy thì tôi được dúm vào tay một mảnh giấy. Tôi đọc. Ở đây Bố đã viết bằng bút chì: “Bộ đồ chơi đường sắt của con làm Prê-côt-xi rất thích, bạn ấy không có đồ chơi. Lòng con không bảo con điều gì hay sao?”

Theo bạn, nhận vật “tôi” sẽ quyết định làm điều gì? Vì sao?

.....

.....

Hãy đọc tiếp diễn biến câu chuyện.

Tức thì, tôi cầm cả hai tay cái đầu máy và các toa xe đưa cho Prê-côt-xi và nói: “Này, bạn cầm lấy, của bạn đấy!” Cậu nhìn tôi, không hiểu. “Của bạn đấy, - tôi nhắc lại, - tôi tặng bạn”. Prê-côt-xi kinh ngạc nhìn bố, mẹ và hỏi tôi: “Nhưng tại sao vậy?”

“En-ri-cô tặng cháu đấy” - bố nói, “vì cháu là bạn nó và nó yêu cháu lắm... Ấy là mừng cháu được huy chương.” Prê-côt-xi rụt rè hỏi: “Thế cháu có thể đem về... nhà cháu?” “Tất nhiên.” Lúc ra về, đứng trên ngưỡng cửa Prê-côt-xi vẫn chưa dám mang theo của báu của cậu. Cậu sung sướng quá và nói khe khẽ: “Xin lỗi!”, đôi môi run run và tươi cười.

Ga-rô-nê giúp bạn bọc chiếc xe lửa trong cái khăn tay, và khi cúi xuống cậu làm kêu lạo xạo những chiếc bánh ngọt mà mẹ tôi đã nhét đầy các túi cho cậu.

Prê-côt-xi nói với tôi: “Thế một ngày nào đó bạn sẽ đến chơi ở xưởng của bố tôi chứ? Tôi sẽ tặng bạn những chiếc đinh.”

Mẹ lại cài vào khuyết áo dài của Ga-rô-nê một bó hoa nhỏ để cậu đem về tặng cho mẹ cậu. Ga-rô-nê cảm ơn, giọng ồm ồm, đầu không ngẩng lên, nhưng đôi mắt phản chiếu tâm hồn cao thượng và trung hậu của cậu.

(Trích *Những tấm lòng cao cả*, Ét-môn-đô Đờ A-mi-xi)

MỤC LỤC

Lời nói đầu	3
-------------------	---

PHẦN MỘT - KHÁI NIỆM CƠ BẢN 5

1. Thế nào là ra quyết định?	5
2. Bạn cần ra quyết định đối với những loại tình huống nào? ...	6
3. Có những cách ra quyết định nào?	10
4. Điều gì sẽ xảy ra nếu bạn không quyết định?	11
5. Quá trình ra quyết định có trách nhiệm	21

PHẦN HAI - THỰC HÀNH KỸ NĂNG RA QUYẾT ĐỊNH 25

1. Câu hỏi thực hành	25
2. Bài tập tình huống	28
<i>Tình huống 1</i>	28
<i>Tình huống 2</i>	30
<i>Tình huống 3</i>	32
<i>Tình huống 4</i>	34
<i>Tình huống 5</i>	36

Tình huống 6 38

Tình huống 7 40

Tình huống 8 42

Tình huống 9 44

PHẦN BA - THỰC HÀNH VÀ TRẮC NGHIỆM 47

Chuyện trên bãi biển47

Cô bé quảng khăn đỏ52

Bộ đồ chơi xe lửa58

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Địa chỉ: 136 Xuân Thủy - Cầu Giấy - Hà Nội

Điện thoại: 04. 37547735 | Fax: 04. 37547911

Email: hanhchinh@nxbdhsp.edu.vn | Website: www.nxbdhsp.edu.vn

Rèn **KĨ NĂNG SỐNG** cho **HỌC SINH**

Kĩ năng ra quyết định

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc: TS. NGUYỄN BÁ CƯỜNG

Biên tập nội dung:

ĐOÀN THANH TRANG

Kỹ thuật vi tính:

MINH LONG

Trình bày bìa:

TRỌNG KIẾN

Đối tác liên kết:

CÔNG TY TNHH MTV TM & DV VĂN HOÁ MINH LONG

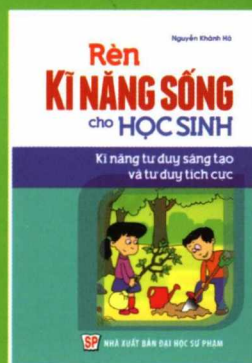
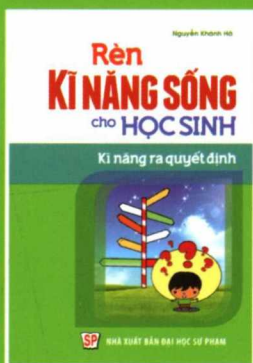
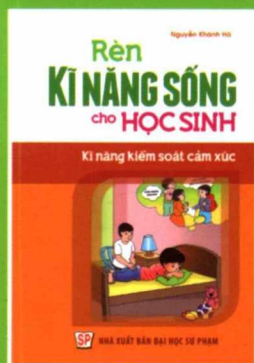
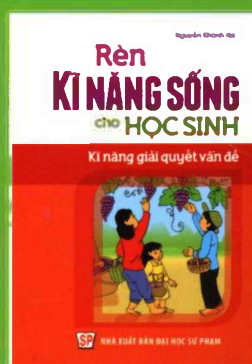
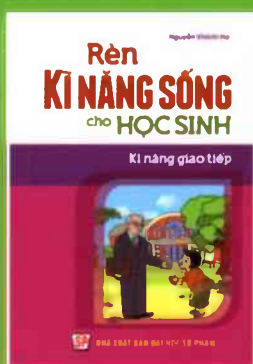
Mã số: 02.02.86/87 - TK 2014

In 5.000 cuốn, khổ 17x24cm, tại Công ty Cổ phần In Sao Việt
Đăng ký KHXB số: 781-2014/CXB/86-49/ĐHSP ngày 23/4/2014

Quyết định xuất bản số: 1084/QĐ-ĐHSP ngày 01/10/2014

In xong và nộp lưu chiểu Quý IV năm 2014.

Rèn KĨ NĂNG SỐNG cho HỌC SINH

ISBN: 978-604-54-1798-0

8 936067 1593235

Giá: 23.000 VNĐ